

Observatoriul este de două ori în săptămână, marcură și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., după la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisii cu post'a în lastrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate, se platecu pe scrie s'eu linia, cu litere mernute garmondu. La prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a tref'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adreseate de a dreptulu la Redactiunea Diariulu Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 58.

Sibiu, 21/2 Augustu 1879.

Anulu II.

Revista politica.

Sibiu, 1 Augustu st. n. 1879.

În revist'a noastră precedentă amu fostu înregistratu și noi scirea, că în 28 l. c. Majestatea Sa imperatulu va veni însoțitu de arhiducele Albrecht la manevrele militare din Transilvani'a. Astadi acea scire se desminte cu adaosulu, că proiectat'a calatoria a fostu amanată până pe anulu viitoriu, candu apoi M. S. imperatulu va veni însoțitu și de M. S. imperatés'a, carea încă n'au vizitat'ă acăsta frumôsa dar' nefericit'a provincie a monarhiei. Nu ar fi înse tocmai imposibilu, că actualii puternici din B.-Pest'a se se fi întrepusu cu t'ota influinț'a lor pentru amanarea acelei calatorii, cu scopu, că monarhulu se nu fia pusu în pozițiune de a se informă directu și prin autopsie, despre adeverat'a situațiune a Transilvaniei și despre nemulțumirea ce domnesce la pop'orale ei cu actual'a administrațiune, și cu deosebire de candu cu tendințele fatale pe care le urmaresce guvernulu ungurescu prin legea de magiarizare a școlilor confessionale poporale.

Se p'ote inse și aceea, că monarhulu se se fi desgustatu de a mai veni în Ungari'a și mai puțin înca în Transilvani'a, în urm'a scandalurilor de corupțiune ce s'au întemplat' în timpul din urma în B.-Pest'a. Este deci în interesulu 'bine întielesu alu elementulu astadi domnitoru, că monarhulu se nu vizit'edi Transilvani'a, pentru că romanilor și sasilor se nu li se ofere ocaziune de a se plange în contra nedreptăților supt care gemu, se reclame curmarea rețeloru ce îi apasa și se înl'ore dreptatea de multu dorită și asteptată dela acela, în care ei si-au pusu ultimele lor speranțe ce le au mai ramas. Transilvani'a și Bucovin'a, aceste două provincii, care sunt locuite în maioritate preponderantă a întregi lor poporațiuni de catra elementulu romanescu, sunt astadi cele mai asuprite, mai izolate și mai negleșe. Ele au ajunsu a fi unu „mitu“ că și acela alu cenusiotei din poveste.

Ori câte silinție si-au datu d. K. Tisza că se scape și se sustienă pe greu compromissulu seu secretaru de statu, totuși în fine au trebuitu se'lu sacrifica, cedandu nu atatu opiniunei publice, care din di în di cerea în modu totu mai categoricu delaturarea lui, și intervențiunei directe a monarhului, care precum se dice si-au tramis omu anume la B.-Pest'a pentru că se se informede

despre starea lucrurilor. Cercurile competente din Vien'a se vede că n'au adoptatu singular'a teorie inventată ad hoc de catra d. K. Tisza și partizanii sei, că adevă: viat'a și faptele anterioare ale unui înaltu functionaru de statu, comisse înainte de a intră în serviciulu statului, n'au potere retroactivă, și așa faimosulu secretaru de statu comitele Victor Zichy Ferraris a trebuitu se demissionede și se resignede cu mare dorere de ânima din lucrativ'a sa funcțiune, ce i oferea ocaziune a primi „băcșiuri“ cu sutele de mii de fiorini în detrimentulu tesaurulu publicu, dar' în profitulu propriei sale punge ce suferea de o seceta permanentă. Asupra fapteloru și purtării fostulu secretaru de statu va avea se judece unu tribunalu de on'ore compus ad hoc din deputati ai dietei unguresci. Pentru ce nu se lasă ore cursu liberu justitiei, care ar fi singurulu și uniculu midilocu legalu, că dacă comitele Zichy-Ferraris este nevinovat' se i se dea satisfacițiunea cuvenită, era dacă este culpabilu se isi prim'escă pedeps'a meritată, satisfacenduse astfelu moralei publice atatu de greu compromisse înainte Europei întregi?

La întrebarea acăsta au respunsu dejă procl'etulu de J. Asboth candu în ultimele sale declaratiuni a disu: că ar mai avea multe de disu pe care încă nu le au auditu nimeni și pe care nici nu le va audi. Se vede deci, că cei pe cari îi d'ore și îi privesce cele descoperite dejă până acuma, nu sunt dispuși de a ilu fortia pe d. Asboth se nu isi tiena promisițiunea făcută. Va veni inse p'ote unu tempu în care, dacă nu va vorbi d. Asboth va vorbi altulu sau altii în loculu seu, mai puțin discreti și mai necrutatori decatu densulu.

Armat'a engleză în fine, după mai multe încercări respinse cu succes din partea Zulusilor, au reusitu a îi bate și a le luă capital'a loru Ulundi. Prin acestu actu resbelulu englesescu din Afric'a de sudu se considera a fi că și terminatu. Pacea pe care o va încheiă comandantulu victoriosu alu trupeloru englesesci, fără îndoială că nu va fi prea favorabilă celor învinsi. Ea va fi dictată cu t'ota asprimea cunoscută a englesilor în astfelu de ocaziuni.

Regimulu Angliei avea cauze f'orte legitime și eră timpul supremu că se suprimă acea rebeliune a Zulusilor într'unu modu sau în altulu, pentru

că se și recastige deplin'a sa libertate de acțiune diplomatică și militară pe care o reclama din nou afacerile din Orientu și cu deosebire deplorabil'a și critic'a situațiune ce domnesce în Constantinopolu, ce se apropia din ce în ce mai multu de o catastrofa, dela acare consecințe va depinde pacea întregulu continentu european.

Este adevă mai presusu de ori ce dubietate, că dominațiunea Sultanulu se afla în agonie și că diplomați'a s'au convinsu pe deplinu, că esistenți'a Turciei nu mai este indispensabilă pentru echilibrulu european. Cestiunea cea mai ardiendă va fi deci aceea de a se scii, cine va fi eredele universalu alu espirandulu „barbatu bolnavu.“ Acăsta cestiune o va deslegă acela, care va esi învingetoru din lupt'a ce se va încinge. Cu cine va merge Austri'a? Acăsta p'ote că nu o scie astadi încă nici însuși comitele Andrassy.

Insolent'a și perfid'a, „Alianței israelite“ și a organeloru sale fatia cu Romani'a au ajunsu așa departe, în catu pentru că se indispușă și se irrite și mai multu lumea în contra națiunei romane și a statulu romanu, au inventatu infam'a minciuna, că în Romani'a s'ar fi înscenatu în urm'a unui semnalu datu din partea guvernulu actualu, persecuțiuni înfricosiate și barbare în contra israelitilor. Acăsta minciuna miserabilă prim'escă cea mai formală și autentică desmintire, prin însuși gur'a actualulu ministru de interne alu Romaniiei d. M. Cogălniceanu, care primindu în audiență corpulu oficiarilor din gard'a civilă a capitalei, a pronunțiatu între altele următoarele cuvinte: „Nu trebuie se uitati, că sunt reu-voitori, cari respandescu felu de felu de neadeveruri, spre a atitii spiritele și a produce neorendueli. În situațiunea actuală o turburare catu de mică, cea mai neînsemnată, ar produce nenorociri pentru t'iera; pe candu dacă vomu stă în linisce și vomu caută se resolvam cestiunea în perfectă legalitate, nimeni nu va fi în dreptu și nu va putea se ne inpuna o soluțiune contrară voinței nationale.“ Asia vorbesce ministrulu romanu, în tempu ce organele jidovesce invent'edia minciuni perfide despre persecuțiuni, care nu esista decatu numai în fantasi'a loru vagabondă, înbetată și coruptă.

Foisiór'a „Observatoriulu“.

Venatoriulu romanu.

(Urmare.)

Excursiunile în munti până pe la mijloculu lunei lui Augustu sunt periculoșe; timpul nu e statornicu, vijeliile sunt la ordinea zilei. Pe catu e de placutu a petrece în timpu frumosu, într'o di de t'omna în munti, așa e de înfioratoriu dacă te ajunge o furtună acolo. Venatorii prevestescu cu mai multe ore apropierea furtunei. Furtun'a pe mare e unu ce îngrozitoriu, mîntea și științ'a omulu inse te conduce la limanu, dar' în munte esti datu pradă elementeloru infuriate. De-odată fara veste cerulu se întuneacă, crivetiulu urlă, se latiesce prin munti și valii unu vuetu, mugire teribilă. Fulgere și trasnete, repetite de echoul stancilor, iti vestescu, că furtun'a a eruptu. Muntii clocotesc și ragescu, cerulu arunca flacăra și focu; pământulu se cutremură. O vobură, unu vertegiu de vuetu înpresora bradulu și stejjarulu, care a resistatu secolu întregi, ilu smulge cu rădăcina cu totu și ilu isbesce de pământu. Vai și amaru de acelu omu ori animalu, care în aceste momente, ar' fi cautatu scutu la trupin'a acelu colossu secularu! Stanci și rișe se prabusiescu de cutremuru. Riulu argintiu, în care abia cu o ora mai înainte, priviai cu desfetare pastravii sprinteni, prefacutu în torrentu fara tiermuri, s'a radicațu din alvi'a sa cu turbare, că unu gigant e si voiesce a dá asaltu ceriulu. Ti se pare, că D-dieu, ne mai potendu suferi fara-delegile ômenilor, acuma vrea se prapadesca lumea. Cugeti, că cerulu și pământulu se întrecu în turbare și în scene fioroșe. O rumpere de nori s'a descarcatu asup'ră muntiloru sfaramandu și ducendu cu sine în vale totu, ce a aflatu în cale-i: bradi, stejari, stanci, ômeni și turme. Fulgerulu care sierpuesce neintreruptu în aeru, cugeti c'a aprinsu muntii, prefacendu-i într'unu vulcanu. Caii de venatu

și caii, cari se afla cu asemeni ocaziuni de fatia, tremurandu, se lipescu de omu.

Situațiunea e un'a din cele mai fioroșe și periculoșe pe care ar pot' s'o infacisiese fantasi'a înspăimantată descriindu infernulu. În asemenea momente singur'a consolare o affi în consciinț'a liniscită și în credinț'a catra D-dieu. „Nu-ti e frica, nu te temi bade?“ întrebai odată pe unu venatoriu betranu, care stetea rezematu de unu bradu și, adencitu în cugete, privia cu resignatiune la valurile furibunde ale riulu turbatu. „Nu, domnule“, respunse acelu fiu otelitu alu naturei, „am nadejde în D-dieu dragutiulu.“ „Bine dici, bade, potere omenesca nu ne mai p'ote scapă d'aici, dar' D-dieu e mare și puternicu.“ Oh! pentru catu n'asiu fi datu eu, dacă în acele momente de supremu pericolu ar fi fostu de fatia vre-unu atheistu, se'lu fi vediatu aruncatu în genunchi fara voi'a sa, umilitu, cu fati'a palidă, cu perulu radicațu maciaca pe crescetu, cu buzele tremurande, nepotendu exprima unu singuru cuventu, teraindu-se că unu verme miserabilu pe pământu, frangendu-si manele în desperare, fara speranț'a. L'asiu fi întebatu: pecatosule! mai dubitezi, că esista unu Dumnedieu?

Dar' apoi se vedi pe romani din Carpati la capre negre! Dacă e mandru Tirol'esulu și Helvetianulu pe venatoriulu tierii sale, apoi dieu, că romanulu încă are cauza se se falésca cu alu seu. Piscuri înalte, pururea acoperite cu zapada, unde si dintre paseri numai regele loru, vulturulu, se'ncumeta a se înaltia, cap'ră cea négra, dacă strimtorată de capau se urca și luneca, cade în adencime sdrobindui-se trupulu în mii de bucăți, unde apoi numai vulturii se potu cobori după ea.

Intr'o înaltime ametitoare, între ceru și pământu, unde adese te affi d'asupra noriloru, nu'ti vine se credi, că esti pe acăsta lume. În adeveru, că nici nu s'emenă cu lumea acăsta. Piscuri, stanci, colțiuri și sghiaburi, cari se înaltia spre ceriuri, deosebite formatiuni, că nisce jocuri fantastice ale naturei, te facu se admiri man'a Creatorelui.

Sóre, nori, cétia, și negura, caldu și frigu se perondésa un'a după alt'a. Acolo nu este vegetatiune și celu de pe urma ornamentu din flor'a Carpatiloru „ros'a alpiloru“ a disparutu. Regiunea bradiloru se vede în departare, că o mare verde. Afara de vulturu și cap'ră cea négra alte animale acolo nu vietuescu. Nimicu nu e din acăsta lume acolo, „numai Tu, dorulu și amorulu Teu în sinu.“

Acolo nu se aude versulu melodiosu alu tulniculu și fluerulu pastoriloru, nici murmurulu riulu argintiu, care curge pe vale în josu. — În mijloculu unei taceri serbatoresci esti singuru între nori, aproape de D-dieu.

Sufletulu iti ratacesce în „universu“, privirea ti se cufunda și se perde în „infinitu“ . . . în acestu chaos illuminatu de aurulu și de purpur'a resaritului.

Unu prospectu si o panorama magica!

De privesci în josu: abisulu infernu te amenintia îngrozitoriu . . . prepasthii, cari casca spre tine, pandescu se te inghitia.

De privesci în susu: o radia din ceriulu seninu aprinsu de aurora, iti zimbesce linu și dulce.

O frumsetie nedescriptibilă, incantătoare, rapitoare, majestatica și înfiorătoare . . . te coprinde unu farmecu și unu tainicu doru. Dorești „ceva“ și nu scii ce.

„E unu doru din alta lume!

„E unu visu ne-esplicatu!

„Dile dulci și fericite:

suvenire din trecut!

„E speranți'a în viitoru“!!!

„E credinț'a și amoru!“

Unu pasiu gresitu . . . și te affi în ceea-lalta lume.

P'aici ambla venatoriulu romanu, pare-că ambla pe parchetu, fara grija, fluerandu și cantandu, . . . p'acolo, pe unde putini muritori au calcatu!

Din Bucovina.

— (Suceav'a in 23 Iuliu st. n.) Marti in 1 Iuliu st. n. se alesese deputatu la senatulu imperialu din Vien'a pentru tîenutulu Sucevei, Radautiloru si alu Campalungului d. capitanu Keschmann cu 154 voturi contra candidatului Romaniloru d. M. Piteiu, care capata 140 de voturi. In contra candidatului nationalu votara atuncea in tîenutulu Sucevei dintre preoti urmatorii cinstiti domni: Popoviciu din Hatna, Kobylanski din Homoru, Turtureanu, Comorosianu din Mitocu, Abageru, Tomasciucu, Vasilovicu si Iliuti din Valea-Séca; éra protopopulu Grigorovicu din Ipotesci si parochulu Jeremievicu din Berchisiesci se abtîenura de votu; Jeremievicu, precum se vorbea, din motivu, cã, fiindu scaunulu mitropolitanu din Cernauti vacantu, nu ar voi se se strice nici cu guvernulu nici cu partid'a nationala, care inca ar avea óresi care influintia asupra denumirei fiitorului mitropolitu. Domnulu Keschmann capatã in 1 Iuliu in Radauti 4 voturi, in Campalungu nici unulu, éra restulu in Suceav'a. Prin urmare remasera doue tîenuturi nerepresentate. Contra mandatului d-lui Keschmann erau se se redice sute de proteste, dar' domnia sa demissionã inainte de ce venira protestele. Asia se eschise alegere noua pentru dio'a de 21 Iuliu st. n. Candidatulu Romaniloru remase totu d. Piteiu, é' guvernulu candidã pre ministrulu Horst, omu necunoscutu la noi in tier'a ursiloru, cum o numescu Nentii. Capitanii dinpreuna cu mamelucii loru avura mare si multa osteneþa pãna ilu deprinsera pe tieranulu nostru se pronuntie strainulu cuventu „Horst“.

In fine capitanii cu mamelucii loru isbutira si Horst intr'uni in dio'a de alegere 193, é' Piteiu 171 de voturi. In Radauti votara pentru Piteiu 108, pentru Horst 25, in Campalungu pentru Piteiu 37, pentru Horst 45, in Suceav'a pentru Piteiu 26, pentru Horst 123. Intre acesti 26 de alegetori din tîenutulu Sucevei, carii votara pentru candidatulu nationalu, sunt 25 tierani si fruntasiulu preotimii nóstre, prea venerabilulu protopopu din Costin'a d. Ioanu Mandaceschi. Ceilalti preoti din tîenutulu Sucevei, pre carii i-amu numitu mai susu, votara éra si in contra candidatului nationalu. Doui dintre ei, protopopulu Grigorovicu, pe care l'a visitatu d. Keschmann vre'o doue dile inainte alegerii, si parochulu Abageru, nu venira la votare, éra parochulu Jeremievicu din Berchisiesci aspirandu, precum se vorbea, la scaunulu metropolitanu, votã pentru ministrulu Horst. In Suceav'a au votatu pentru Piteiu ómenii cei mai luminati, mai independenti, mai fermi de caracteru si mai curati, é' cei obscuri si slabi de virtute cu toti vornicii, afara de unulu, si cu aceia, carii au câte vre'o cõda, au votatu pentru candidatulu gubernamentalu, in societate cu toti jidani si neantii, multi din ei contra convingerii loru, numai de frica, precum o marturissesca insisi. Caracteristicu pentru multimea comandata de d. Keschmann este, cã in fruntea ei a statu si acuma cã si antai'a data parochulu Popoviciu din Hatna.

Cine este acestu preotu, acésta o scie totu Bucovineanulu, deci voescu se tacu aicea.

Acei 171 de alegetori, cari votara pentru Piteiu, salvara onórea întregi Bucovine, 1. pentru cã ei dovedira in fati'a Europei, cã nu toti locuitorii Bucovinei sunt mameluci si ursi comandati de capitanii districtuali, ci cã sunt in Bucovin'a si ómeni întiepti, ómeni cu minte, pricepere si cugetare proprie; 2. pentru cã ei protestéda prin votulu loru contra testimoniului de paupertate, pre care-lu dau Bucovinei cei ce votara pentru unu strainu necunoscutu din tieri departate, cã si candu in Bucovin'a intréga nu s'ar aflã nici unu omu bunu de deputatu.

In urma — i întrebam pe preotii nostri: „Daca sfintiile vóstre sunteti in stare se votati contra confessionaliloru si contra connationaliloru vostri, care lucru este atuncea sacru inainte ochiloru vostri?“ Noi credemu, cã nici unulu, si credemu totuodata, cã cine este capabilu pentru fapt'a acésta, acela este capabilu si pentru ori ce altele. Si care sunt urmarile purtarii preotiloru acestor'a? Tieranulu nostru nu are simtiu de nationalitate, cã si o parte mare din pastorii sei sufletesci. Dara in dio'a de astadi incepe tieranulu a perde si credint'a; confessiunea sa gr.-or. nu mai are in ochii sei acelu pretiu, ce-lu avea odinóra, elu devine indiferent. Vin'a acestei decadentie, a acestei coruptiuni si demoralisatiuni cade asupra preotimii, care prin purtarea sa dá esemplu reu si sapa ea insasi gróp'a, in care a caditu acú pãna in gótu confessiunea gr.-or. si cu dens'a si moralitatea saténului. Noi credemu, cã chiemarea preotului nu este fundarea si administrarea de banci, care se inprumute tieraniloru bani cu 24%, nici purtarea notariatului satescu, pentru cã aceste ocupatiuni ilu aducu pe preotu adesea in conflictu cu judecatoriile si ilu facu se caute favorulu si protectiunea capitaniloru si se sacrifice independentia sa si tóte interesele confessionaliloru si ale connationaliloru sei, abstragendu dela aceea, cã nu este frumosu pentru unu preotu, cã se amble vecnicu pribégu, cã unu camatariu sau cã unu scriitoriu dela satu prin coridórele judecatoriiloru. Este timpu, cã si consistoriulu nostru se bage sama de lucrurile aceste si se cugete odata si elu la implinirea datorintieloru sale, cã se nu se dica, cã „si adi se inpute pescele totu dela capu“ si cã „cum e turculu asia e si pistolulu.“

Romania.

Program'a noului cabinetu.

Domniloru deputati!

„In urm'a retragerii guvernului trecut, noulu ministeriu, care se presenta astadi inainte d-vóstra, de si compus din nuantie diverse, este unitu in ceea ce privesce principiile generale si mai cu sama in actiunea ceruta de situatiunea actuala si de marimea dificultatiloru presente. Timpii sunt grei, d-loru deputati din cei mai grei

prin care a trecut tiéra nóstra vreodata. Amu lasatu ori-ce spiritu de partida, ori-ce pasiune, ori-ce reminiscintie, si ne-amu datu man'a cu totii, dupa cum amu facutu si alta data, in alti timpi mai grei, dupa cum adesea faceau si parintii nostri; cã-ci numai asia vomu poté aparã interesele cele mai scumpe si mai legitime ale patriei nóstre. Nu in contra curenului rationalu si justu alu ideiloru tieriei in privint'a solutiunii la ordinea dilei, nici in contra ingrijiriloru legitime ce ea a provocatu, venimu noi a ne constitui cã nouu guvern. Aceleasi idei cã si aceleasi ingrijiri le impartasimu si noi, de o potriua cu d-v., cu natiunea intréga.“

„Tier'a, prin fostele Adunari si prin mai unanimitatea sectiuneloru actualeloru Adunari, a declarat, solemn si positiv, cã voesce a se conformã tractatului din Berlin si a revidui art. 7 din Constitutiune, si guvernulu d-v. crede cã acésta este calea cea mai nemerita spre a inlaturã dificultatile presente si a face, fara inconvenientu, se intre in dreptulu nostru publicu principiulu, cã diferint'a de religione nu constituie o pedica pentru dobandirea si esecutarea drepturiloru civile si politice.“

„Astfelu, guvernulu d-vóstra, intaritu prin acésta vointia espressa a natiunii, va fi pusu in pozitiune spre a asigurã poterile semnatare tractatului din Berlin, cã natiunea romana nu întielege a se opune, nici a contradice sau a inlaturã principiulu coprinsu in acelu tractatu, relativu la reviduirea art. 7 din Constitutiune.“

„Singur'a ingrijire legitima a tieriei întregi este de ordine interióra, ce se referesce numai la interesele nóstre nationale si economice, care ceru a fi aparate candu se va efectua acea reviduire.“

„De aceea, d-loru deputati, guvernulu d-vóstra crede a corespunde atãtu la cerintiele diplomatiei europene, cãtu si la preocuparile legitime ale tieriei, candu pe langa recunóscerea principiului egalitatii religiose si libertatii cultelor, elu va admite si va sustiné, pentru reviduirea art. 7 in partea relativa la interesele nóstre interióre, o solutiune basata pe principiulu naturalisarii individuale, care esclude ori-ce categorii, precum si pe restrictiuni speciale pentru dobandirea proprietatii rurale.“

„Aceste simple afirmatiuni ale nóstre preste putinu au a se traduce in fapte, si atunci d-vóstra veti fi cei de antaiu in pozitiune de a aprecia daca amu sciutu a corespunde la asteptarile d-vóstra, la trebuintiele tieriei.“

„Speramu, d-loru deputati, cã pãna atunci espunerea acésta, simpla dara precisa, a politicei nóstre, va fi de natura a linisti spiritele si a domoli ingrijirile. La acésta opera comptam pe concursulu d-vóstra, care credemu cã nu ne va lipsi nici-odata, cã-ci oper'a ce întreprindemu nu este a unei partite, a unei colorii politice óre-care, ci a tieriei întregi, alu carei bine toti ilu dorimu, ale carei interese toti le aparamu.“

I. C. Brateanu, N. Cretiulescu, M. Cogalniceanu, B. Boerescu, Colonelu D. Lecca, A. Stoljanu.

In anulu 1871 eram cu famili'a intréga in Cartisióra, in curtea contelui Teleky.

A fi in Cartisióra si a nu venã la capre negre pe „Negoi“, insémna a fi in Rom'a si a nu vedé pe pap'a.

„Bine, cã te-a adusu D-dieu in pace in satulu nostru, Domnule!“ dise primariulu satului. „Acuma se te ducu eu la capre negre. Am auditu cã esti mesteru de pusca.“ — „Mi-ai face o bucuria de totu mare. Eu amu incungiuratu tier'a intréga si o mare parte a Ungariei, am puscatu totu feliulu de venatu, ce se afla in aceste tieri, dar' de capra négra n'am avutu norocu, de si am amblatu dupa ele pe Buceci si pe Retezatu.“

„Lasa pe mine!“

Am plecatu la munte, am dormitu intr'o stana pe cetina de bradi. Cu diori de di amu inceputu a urcã pe stanca in susu, judele inainte, eu dupa elu si alti doui venatori cu canii dupa noi.

Inca nu se luminase bine, atunci se crepã de dioa. De-odata vedemu patru ursi inainte nóstra, intr'o departare de vreo 200 pasi.

Éra ursulu, ursóic'a si doui pui mari. Mancau aþine. — Ursulu catu ne-a zaritu, a luat'o la fuga, cã unu calau, prin bradetu in josu, ursóic'a dupa elu, dar' puii s'au pitulatu lang'o stanca. Indata-ce a observatu ursóic'a, s'a intorsu, s'a uitatu uritu catra noi, si cã o mama buna, i-a alungatu pe dinapoi, la vale in josu.

„Dupa ei, baiati? incungiurati-i si i menati in susu,“ disei eu.

„Dup'olalta, nu-i timpu de perdutu! ce ve socotiti? na! jude, plecati!“

„Ce e asta! nu ve miscati? Dóra nu ve-e frica?“

Eu voiu stã singuru langa stanc'a, unde s'au fostu ascunsu puii, „Dvóstra i goniti in susu.“

„Lasa-i pecatelor, bale spurcate“, dise judele.

„Dac' ar fi unulu, ori doi, dar' patru . . .“

„Dvóstra nu sunteti venatori de ursi?“ întrebai eu.

„Nu, Domnule! la ursi nu amblamu. Dar' la capre negre nu ne'trece nimenea.

Amu continuatu drumulu necajitu. Mintea imi stetea la ursi, nici n'am observatu locurile cele pericu-

lose pe unde am trecut, pentru-cã pe acelu „miraculu“ alu naturei, pe acea stanca colosala, pe langa care Detunat'a nóstra e cã si unu purece pe langa elefantu, se afla unu felu de petrisiu inaltu de mai multe urme, care se misca sub picióre, cã lav'a, in catu n'ai unu pasiu siguru.

„Aveti grija, Domnule! cã aici e cam reu.“

„Unde?“ întrebai eu, „cã dóra n'amu mancatu turt'a lupului se me ducu p'acolu.“

„Intr'altu locu n'ai pe unde. In anulu acesta s'a cutropitu potec'a pe unde amblamu. Amblai pe ea d'adragulu, cã pe unu plaiu.“

„Omule! sci Dta. cã aici suntemu la o inaltime de siepte mii de urme?“

„Va fi, de fostu. E cam inaltu. D'apoi, asia sunt locurile p'aici, Domnule.“

„Ei! diece pasi si apoi ai scapatu. De aici nu mai avemu multu. Acolo puscã capr'a de buna sama.“

„Dar' pentru numele lui D-dieu! ce cugeti pe paretele acelu dreptu, inaltu de atatea mii de urme, póte se sbori, altcum nu poti trece.“

„Ba poti, Domnule. E cam reu de fostu. Cã se pasiesci nu poti, cã n'ai locu se stai dreptu langa parete, dar' te intorci eu spatele catra prepasthia, cã se nu ametiesci, cu fati'a si obrazulu lipitu de stanca, . . . apoi dai cu piciórele d'alaturea, cotisiu inainte, si odata esti de ceea parte. Apoi acolo éra e bine.“

„Audi jude! eu pe aici nu pociu trece tocma se vreau. Eu am muere si patru copii. Ce cugeti, pentru D-dieu!“

„Noi inca avemu mueri si copii“, dise judele, „si daca am cugetã, cã D-ta nu vei poté trece, nu v'amu sfatui.“

„Ce e dreptu judele ne-a spusu d'acasa, cã d-nlu se va superã pe noi, candu va vedé acestu locu“, dise unu venatoriu, „daru tocma eu l'amu molcomitu, dicendu-i: pre cumu vedu eu, cã i stau Domnului acestuia ochii in capu, si pre cumu audu, e mare lotru de pusca, apoi e romanu cã si noi. N'ai grija, c'o se tréca!“

„Noi am cugetatu se te ducemu la o „pusóra“, unde trebuie se-ti vina capr'a.“

„Ce se me facu, imi éra angajata reputatiunea si ambitiunea si se luptã in mine pasiunea cu gróz'a.“

„Treci jude inainte! D-ta, dupa elu! na, dũ-mi si pusc'a, se n'am nimicu la mine.“

Mi-am inbumbatu vestmintele pe corpu, am simtitu, cã de voiu chiamã mintea intr'ajutoriu, de siguru n'o se puscã capr'a.

Domne ajuta!

Am pasitu pe parete. Mi-amu retienutu sufarea. Ce-am facutu mai de parte, nu sciu, destulu, cã m'am afiatu pe ceea-lalta parte, unde am simtitu unu fioru, pan'atunci necunoscutu. Me nepadira sudori reci.

Amu plecatu inainte fara a dice unu cuventu. In-dereptu nu m'am uitatu, cã si candu mi-ar fi fostu rusine de criminal'a mea usurintia, cu care am întreprinsu unu asemenea „salto mortale.“

„Nu te superã, Domnule! asia reu nu mai este. Dupace vomu sfersi gón'a, catra casa mai avemu se trecemu preste „strung'a dracului“, acolo inse e o puncte de bradu, treci usioru.“

„Dar' paretele acesta, óre alu cui e? de nu alu „dracului“, disei resufandu mai liberu.

„Sci dica'la venatoriului, Domnule? reflectã judele: Te vei inbetã si vei uitã, adeca nu de beutura, ci de bucuria si placere.“

S'a inceputu gón'a. Celu de antaiu tiapu, unu voinicu falosu, cã totu soiulu seu, vatavalu turmei sale, a trecut pe la mine. Candu m'a zaritu, a fluertu odata, cã o locomotiva — semnalu obicinuitu, candu se sparia, — a saritu in laturi, precum feliu de animalu nu'lu póte imitã, a caditu, cã pissic'a in picióre zuraindu petrisiulu de sub piciórele sale.

Si-a sucitu odata capulu, cã si candu mi-ar fi disu: „poftinu, acuma, dupa mine“, apoi a luat'o in susu pe stanca . . . dar' glontiu l'a ajunsu. Pa trantitu la pamentu, é' eu am remasu, precum mi-a disu venatoriulu, „inbetatu“ de placere.

(Va urmã.)

Not'a circulara adresa reprezentantilor Romaniei in strainetate.

(Urmare si fine.)

„In adeveru, solutiunea cestiunii israelite in Romani'a nu p'ote fi asemenata cu emanciparea poporatiunilor asuprite din Orientu. Aceste din urma, formate din vechii locuitori ai pamentului, din indigeni, din autochtoni, fusera subjugate de unu cuceritoru strainu, care a procedatu ca cuceritoru.

Israelitii din Romani'a, din contra, sunt straini in ti'era, si n'au venitu de catu de putinu timpu pentru trebuintele comerului lor, sau mai bine ale traficului lor. Unu micu numeru numai se afla aici de mai multe generatiuni. Acestia sunt Evreii Spanioli, veniti din Turci'a in Munteni'a, in stare de raiale, ca si Grecii, Bulgarii, Armenii etc. Acesti Israeliti incepusera se se asimilede cu poporatiunea romana si nici o greutate nu esista pentru ca se dobandesca toti egalitatea drepturilor, precum au obtienutu-o celelalte poporatiuni de origine straina; de aceea Constitutiunea dela 1848 in Munteni'a le-o si acorda fara restrictiune, si numai in urm'a schimbarii impuse tiei prin invasiunea straina aceste drepturi le fura radicate.

In 1866, cestiunea fu pusa din nou; dara atunci unirea Principatelor era facuta si Moldov'a se afla intr'o pozitiune cu totulu diferita de aceea a Romaniei. O mare emigratiune de Israeliti disipolonesi, venindu din Russi'a si din Galiti'a, cotropise pamentulu seu. Investiti cu passe-ports care nu erau valabile de catu pentru esirea loru din tier'a de origine, acesti Israeliti aflau fruntariile inchise pentru reintorcere si Moldov'a deveni astfel negresitu locul de scurgere alu poporatiunii flotante si sarace a marilor state vecine. Acesti Israeliti traiau in ti'era in starea de supusi straini si, multumita jurisdictiunii consulare, odinioara in vigore la noi, ei aveau tote folosele protectiunii straine, fara a indura nici un'a din sarcinile la care aru fi fostu obligati in statele ai caroru supusi ei se declarau. Dupa unirea Principatelor, acesta massa de Israeliti de noua provenientia, sustienuti prin actiunea Aliantiei Israelite Universale, exercitara o mare influentia asupra coreligionarilor loru din Valachia. Oper'a asimilatiunii, care era forte inaintata la acestia din urma, fu in curendu intrerupta si unu mare numeru din ei se raliara spiritulu si tendintieloru Evreilor straini din Moldov'a. In curendu, nu se vediu alta deosebire intre acestia si cei de anteu de catu aceia a limbei, unii vorbindu spaniolesce si ceilalti unu dialectu amestecat cu nemtiesce.

In restimpulu acesta, Statulu Romanu, ocupatu cu transformarea sa politica, interna si externa, lasase la o parte cestiunile ce pareau in acea epoca ca sunt secundare, si legile privitoare la straini nu contineau nici o dispositiune, care ar fi potutu se ii impedece de a se organisa si de a se constitui astfel in catu se formeze adeverate state in statu. Folosindu-se de acesta situatiune Israelitii, cari gasisera la noi o deplina si intraga tolerantia religioasa si o completa libertate de actiune, sciura se se constitue in comunitate distincta, avendu o autonomia aproape absoluta, nu numai din punctele de vedere religiosu, ci inca si din punctulu de vedere administrativu si finantiaru; ei gasira chiaru unu midilocu, prin concursulu Aliantiei Israelite, ca se se unesca intr'o puternica asociatiune politica, avendu agentii sei in tota tier'a si primindu impulsione si directiunea unu centru stabilitu afara din Romani'a.

Mai tardiu, candu jurisdictiunea consulara inceta cu totulu la noi, unu numeru mai multu sau mai putinu mare din membrii acestei asociatiunii gasi, in adeveru, ca este de interesulu seu de a nu se mai folosi de protectiunea straina; dara printre acesti din urma multi isi schimbara adesea tactic'a, dupa interesele momentulu, si se declarara candu supusi romani, candu straini.

Tragerile la sorti pentru armata fura mai alesu ocaziunea acestoru transformatiuni subite si successive. Astfel, cea mai mare parte din Evrei au ramas straini in midiloculu natiunii, nu numai prin religiunea lor, ci prin limba, prin costumu, moravuri si aspiratiuni, intr'unu cuventu prin totu ce constituie caracterulu distinctivu alu unu omu in societate.

Astfelu fiindu, este lesne de intielesu, ca cestiunea evreesca, astfelu pusa, a trebuitu se arunce nelinistea in spirite. Tier'a se intraba cu neastemperu, care este tient'a stipulatiuniloru tractatulu de Berlin relative la acesta cestiune. Poterile voitu-au se face numai a dispere escluderea religioasa a art. 7 din Constitutiune, sau tindu ele a impune Romaniei

solutiuni absolutu contrarii dreptulu publicu alu tutoru statelor europe, si de natura a pune in primejdia tote interesele nostre economice, sociale si nationale?

Nelinistea este cu atatu mai mare cu catu se simte destulu, ca asemeni solutiuni nu aru poté fi suportate chiaru de societati cu multu mai puternicu constituite, solidu si de multu timpu intr'unindu tote conditiunile dorite pentru a poté reziste unei invasiuni de elemente absolutu straine restului natiunii.

Intr'o situatiune ca a nostra, chiaru cestiunea drepturilor civile de acordatu strainiloru devine peste fire de grea.

Daca in adeveru nu este nici unu inconvenientu de temutu candu este vorb'a de unu ore care numeru de straini, care trece dela o stare la o alta pentru afaceri de comertiu sau industriale, este cu totulu altfelu candu este vorb'a de o adeverata invasiune straina, care se radica pana la sute de mii de individi. Ceea ce probedia intr'unu modu stralucitu ca acea temere singura ne preocupa, este ca, inaintea esistentiei acestui pericolu, Romani'a a acordatu la densa strainiloru drepturi si folose multu mai insemnate de catu in alte state si ca a facutu acesta din propri'a sa initiativa, fara nici o presiune esterióra. Dara, in fati'a acestoru masse de emigranti, instinctulu seu de conservare i dicta o purtare mai circumspecta. Era vorb'a, in adeveru, de o poporatiune numeroasa, eterogena supt tote privintile, patrundiendu in ti'era in masse mari si reprezentandu, in Moldov'a, aproape a patr'a parte din poporatiunea totala; nu erau nici Englesi, nici Francesi, nici Italiani, nici Germani, erau nesce omeni fara patria determinata, fara alta nationalitate de catu calitatea lor de Israeliti, si bucurandu-se, dupa inprejurari, de protectiunea cutarei sau cutarei alte poteri straine. Erau nesce omeni cari cautau midilócele lor de esistencia, nu in munca care contribuie la desvoltarea productiunii si a bogatiei unei tieri, ci in traficulu si in usura care o ruinedia. Prin aceste midilóce, si supt ocrotirea chiaru a legiloru nostre, Israelitii sau facutu domni preste o insemnata parte a capitaluriloru tiei si le-au pusu in ipotece asupra unoru imobile. In Moldov'a mai cu osebite, o mare parte a proprietatii rurale se afla angagiata in manile lor. Daca, prin urmare, s'ar intinde asupra tutoru strainiloru, fara deosebire, dreptulu de-a cumperá bunuri rurale, dreptulu ce fusese acordatu in 1864 cu nesce restrictiuni care linistean interesele nationale, in curendu proprietatea rurala a Moldovei ar trece intraga in manile Evreilor.

Aici sta, domnule agentu, punctulu celu mai delicatu alu cestiunii si caus'a principala a ingrijirii si a agitatiunii care domnesce in ti'era. Proprietatea rurala jóca, in adeveru, rolulu de capetenia in organizarea politica a tiei, mai alesu in constituirea colegieloru electorale, care numescu Senatulu si care concuredia asemena la formarea Camerei deputatiloru. Daca acesta proprietate ar trece in manile strainiloru, colegiele electorale, deja putinu numeroase, ar fi desorganizate, anulate, si recrutarea Senatulu mai alesu ar deveni forte anevioasa.

Daca acesti straini, inainte de-a se asimila cu natiunea romana, aru dobandi asemena drepturile politice, primindu directiunea lor din afara, in curendu s'ar vedé producendu-se in Romani'a unu felu de dualismu de tendintie, care ar fi fatalu nationalitatii nostre.

Éta, domnule, greutatile in fati'a caroru se afla ti'era si alu caroru efectu va fi de-a sili pe Camere de-a cautá, de-o data cu suprimarea art. 7 din Constitutiune, mesurile care trebuescu se puna societatea si nationalitatea romana la adpostu de pericolele pe care vi-le semnalaiu. In nesce inprejurari de o asemena gravitate nu e de locu lucru de mirare ca se se produca opiniunile cele mai esagerate, ca-ci ingrijirea si temerea facu adesea locu unoru astfelu de rezultate. Spre a domoli spiritele, spre a inlaturá temerile, trebuescu multe precautiuni si o procedura forte crutiátore, trebe a sci se iupacamu respectulu datoritu principiiloru cu garantiile reclamate de interesulu conservarii nationale.

Pentru ajungerea acestui scopu, intr'unu modu pe catu cu potintia mai largu, gubernulu princiaru isi da tote silintiele si spera, ca Poterile ilu voru ajutá pe acesta cale, inlaturandu ori-ce pretensiune de unu caracteru absolutu ce ar mai poté veni de afara.

Bine-voiti a Ve inspira de aceste idei si de a le exprima in tote conversatiunile pe care le aveti. Daca vi se va cere comunicarea acestui actu, sunteti autorisatu a o face.

Primiti, domnule, incredintia inaltei mele consideratiuni.

(S) I. Campineanu.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Clusiu in 26 Iuliu st. n. (Dela cursulu supletoricu pentru invetiarea limbbei magiare din Clusiu. — E faptu necontestabilu cumca noi invetiatorii confessionali conchiemati la cursulu supletoricu in Clusiu progressamu intru invetiarea limbbei magiare de statu. Éta aici unu argumentu, care nu credu ca s'ar poté restorna.

Am cetitu adeca in multe legi si ordinatiuni din patri'a nostra, cuventulu magiaru „lehetségig“ — si de-si vediu din lexiconu, ca sensulu gramatichal alu acestui cuventu e „dupa potintia“, totusi nu mi-am potutu explica ce sensu logicu poté avea acelu cuventu in legi, cari prescriu ceva pozitivu, ceva apodicticu si in ordinatiuni, cari demanda ceva categoricu? — pentru ca nu'mi potu explica cum ar fi de a se respectá „dupa potintia“ un'a lege; cum ar fi de a se implini „dupa potintia“ cutare ordinu? Acuma inse am invetiatu ce insemnedia cuventulu acela: si anume éta cum: Organele subalterne politice, cari ne detera drumulu catra Clusiu ne asigurara, ca pe langa diurne de 80 cr. pentru traiu vomu fi provediuti si cu cvar-tire gratuite si asia de ni-se pareo sum'a de 80 cr. cam adecvata pretiului de presentu a unei dile de cosa; totusi speramu ca celu putinu nu vomu peri de fóme sub durat'a cursulu.

Sosindu inse aici, ne desamagiramu in modu teribilu! Inpregiurarea ca nice ca ne-a intrebatu cineva: de unde amu acoperitu spesele de calatoria? ni-o am mai potutu explica cu aceea ca domnii respectivi voru fi fostu de parere, ca nesce bieti omeni seraci ca noi, dedati cu tote necesurile usoru potu face 100—150 de kilometri si pe josu. Dara nu priceparamu cum de nu s'a facutu in marea cetate a Clusiuului despre incvartirarea nostra catu de simpla, nice cea mai mica ingrijire? — Alergaramu de repetite ori la organele competente, cari totudeatatea ori ne promisera, ca mane-poimane se voru face ingrijirile necesare, fara inse ca „mane-poimane“ acela se fi sositu in tempu de trei septemani. In septeman'a a patr'a primiramu in fine urmatórea deslucire: E adeveratu, ca in ordinatiunea ministeriala se vorbesce de cvartire libere*), dara e acolo si cuventulu „lehetségig“, care insemnedia: bine ca v'amu apucatu aici, apoi cvartirulu e treb'a vóstra!

„Lehetségig“ insemnedia dara in limb'a statulu ca: vomu promite in legile nostre nationalitatiloru ceriulu — si pamentulu, ca se inbatamu lumea cu apa rece, ca se credia Europ'a intraga ca suntem liberali si marinimosi — — dara vomu veri pretotindenea cuventulu „lehetségig“; apoi candu va veni la implinirea promisiunii vomu face gura asupra obrazniciei de a pretinde ca se implinimu ceea ce amu promis pe dupa culisse.

Ei bine! Noi ne-amu decisu a cere de astadata o interpretare autentica asupra cuventulu „lehetségig“ dela d-lu ministru insusi si i-am aster-nutu prin inspectorele regiu de invetiamentu urmatórea rogare:

„Legea despre introducerea limbbei magiare de studiu obligatu in scolele confessionale poporale primindu sanctionarea Maiestatei Sale cesare si apostolice-regesci a devenitu obligátore pentru fiasce-care cive de statu. Cumca acesta lege va fi apasátore in mare mesura, mai alesu pentru noi invetiatorii confessionali aplicati de presente si cumca esecutarea aceleia coprinde o imposibilitate evidenta in sine: acesta a descoperitu-o in numele nostru si pe bas'a rogariloru nostre, capii nostri bisericesci si consistórele nostre cu sinceritatea ce escurge naturalmente din cea mai curata si santa fidelitate omagiale Maiestatiei Sale cesare si apostolice-regesci preagratiusului nostru rege. Dara a epus'o acesta susu si tare la audiulu patriei si alu intregi Europe, cu ocaziunea aducerei legi din cestiune si acei deputati de nationalitate romana, cari representedia in corporatiunea legislativa partea de dincolo de dealulu craiului a tiei.“

„Ca-ci intru adeveru e gigantica problem'a pentru noi aceea, ca noi individi inaintati in etate, cari avemu de a ne luptá cu greutati familiare si cu seraci'a, se invetiamu in terminu de patru ani si in mesur'a prescisa de lege o limba deosebita

*) „A tanfolyam kezdeté veszi jövö julius hó 1-en és tart augusztus hó 25-éig, és az abban részt venni kívánó tanítók mindenike lehetségig ingyen szállásban és 80 cr. napidij kedvezményében fog részesítetteti.“

cu totul, atât în rădăcina cât și în formă ei, de limbă noastră națională.

„Făția de acestea e acea dispoziție a înaltului regim că se se înfiintă cursuri suplimentare pentru învățarea limbii magiare o necesitate ce urmădea de sine din înțeleptimea de stat; și aceea ordinație a domnului ministru de culte și instrucție publică de sub N-rul 13,620—1879 că pentru a face posibilă participarea la acestea cursuri suplimentare se se dea ajutoriu materialu din mijloacele înaltului erariu — arată dorința de a realiza și în patria noastră principiile filantropice ale evului nostru. E adevărată consecința naturală că atunci, cându statulu, care voese a-și împlini nobilă sa misiune civilizatoare, pretinde dela civii săi sacrificii extraordinare: guvernulu statului se întindea asemenea ajutorire extraordinară aceluor civi, cari plecânduși capulu înaintea legii sunt gata a împlini ordinele înaltului guvern referitoare la executarea acelei legi.“

„Cumcă noi docenții populari confessionali de naționalitate română din Transilvania amu coresponsu recerintei coprinse în ordinația mai sus amintită a înaltului guvern — ceea ce ati binevoitu a constată și d-văstră în cuventarea de deschidere*) adresată nouă, cându a-ti disu că: „noi la primul cuventu alu unui organu alu puterii executive, a ministrului regiu magiaru de culte și instrucție publică, amu grabitu a ne adună aici“ — această e urmarea naturală a supunerii făția de legi și a lealității făția de guvernulu statului, cari însuși sunt înnascute caracterului naționalității noastre; dară e totu-o dată și expresiunea acelei speranțe a noastre, că înaltulu guvern alu statului nu se va îngriji mai puțin parintesc de noi, cari ne luptăm între înpregiurări grele și cu mare abnegație de sine pentru cultură generală, de câtu de acei frați ai noștri, cari se conchiama la exercitări în armă.“

„Asia e, tocmai subț tempulu celor mai urgente lucruri ale câmpului și cu toate că generală serăcia de bani și prețurile scădute ale produselor apasă patria întreagă — noi totuși ne amu parasitu vetrele și prunci lasându crucerii noștri cei din urmă spre susținerea lor subț tempulu absentării noastre. Decisi a ne plecă capulu făția de legea pozitivă, grabiramu încocă cu speranța aceea cumcă se va împlini promisiunea coprină în susu-citatu înaltu ordinu ministerialu și repetita cu ocaziunea conchiemării noastre și de organele politice mai inferioare, că adevărată: esistența noastră de aici ni se va face posibilă prin împartășirea de cvartiru liberu, diurne pentru alimentare și rebonificarea șeselor de calatoriă.“

„Dăra dorerosulu faptu, că pentru inevitarea noastră nu s'a făcutu nici cea mai moderată dispoziție nu numai că e deprimatoriu și desgustatoriu, ci aduce cu sine absolută imposibilitate de a ne mai petrece dilele pe aici; fiindu o urmă și mai tristă a acesteia, aceea că ne vedem necesități a înveți, scrie și dormi parte pe câmpuri, parte pe străde, și în casulu celu mai bunu pe subț sioprone economice. Căci de a acoperi în Clusiu din diurnele de 80 cr. și șesele de cvartiru și viptulu — e lucru imposibilu.“

„Pe basă acestor'a, și manecandu din ide'a esprimată de d-văstră în cuventarea de deschidere cumcă „de orece Esc. sa d-nu ministru ne întinde din motulu propriu ocaziune spre învățarea unicității naționale și susținerea ideei de stat a regatului — noi se ne adresam cu încredere către Esșelenti'a sa.“ Ve rogăm cu cea mai respectuoasă stimă, se binevoiti pre langă arătarea circumștărilor doreroase de mai sus, referitoare la învețarea noastră, a ascerne Esșel. Sale d-lui ministru de culte și instrucție publică aceea a noastră preamilită rogare că:

„Se se indure a ordonă facerea ore-caroru dispozițiuni pentru învețarea noastră, fiindu imposibilu a petrece subț ceriulu liberu întregu timpulu cursului suplimentar.“

Suntemu etc. etc.

(Urmădă 178 de subscrieri.)

Nu credem că și la locurile cele mai înalte însemnădă „lehetség-ulu“: de a trage atia dulce prin gură credulilor —?! Vederemo!

Pachomie Murgu-Brusturelu.

Sciri diverse.

— (Amanare.) Din parte competentă primim înștiințarea, că din cauze speciale și mai

Vedi nrul 53 alu „Observatoriului.“

alesu elementare, consacrația monumentului nemuritorului Simeonu Barnuti proiectată a se face în anul acesta la Sioncut-a-mare s'au amănătu pentru anul viitoru.

— (Himen.) În 26 Iuliu a. c. d. Dr. în medicina Joanu Hosanu și-au serbatu cununi'a sa în biserică gr-or. din Vien'a cu amabilă d-siōra Josefina Theiss, fiică d. architectu și mare proprietaru Philipp Theiss din Vien'a.

D. dr. Hosanu s'au stabilitu cu domiciliulu seu în Vien'a, unde ordinea în locuința sa IV Goldeg-Gasse Nr. 9. Felicităm din inimă și dorim succesu completu simpaticului nostru confrate!

— (Balu.) În localitatea scaldelor din Monés'a se va dá în 3 Augustu a. c. unu balu în favorulu edificădă biserice gr-or. din aceea localitate. Prețulu intrării 1 fl. v. a. de persoană.

— (Apostolulu Margaritu.) O telegramă din Janina ne anunțată, că înfatigabilulu apostolu alu romanismului în Macedoni'a, d. Apostolu Margaritu a fostu arestatu de auctoritățile locale otomane, sub cuventu că face propagandă printre romanii pindici.

S'a gasitu la densulu spune telegramă carti și acte compromițătoare. Auctoritățile turce cred, că au a face cu unu agentu românesc.

Da, auctoritățile turcesci au a face cu unu romanu care se șilește de ani întregi a ajunge scopulu celu mai santu pe care vr'unu iubitoru de țiera la urmaritu vr'odata, acela de a face pe compatrioții săi a nu își uită limbă stramosieșcă, singur'a mostenire ce mai au și care mai pot a le aretă nobilă origine.

Intrigile grecilor din Macedoni'a au fostu de astădată mai puternice de câtu virtutea lui Apostolu Margaritu. Infocății săi inamici au potutu convinge din nou pe naivii funcționari ai Sublimei Porți și a'i face se credea că Apostolu Margaritu este pōte unu periculosu socialistu-nihilistu ale carui acte voru aduce asupra Turciei unu caru de nefericiri.

Așteptăm cu nerăbdare a vedea care va fi conșuită guvernului romanu în această afacere, cum densulu va procede în apărarea d-lui Apostolu Margaritu și ce felu de măsuri se voru luă în fine pentru a se asigură pacinică viața a învățătorilor romani din Macedoni'a, taiandu-se odată pentru totdeauna Grecilor de acolo pōft'a de a se mai consideră a totu-poternici și a face acte că acestea, reprobate de Domnedieu și de omeni.

„Binele publicu.“

— (D. Catulescu arestatu.) Bravulu nostru conationalu Catulescu, domiciliatu de multu timpu în Milano, e privatu de libertate, e pusu în arestu.

Și pentru ce?

— Pentru că aparandă onōrea numelui romanu, pe care unu comite rusu se încerca a o pată elu „n'a esitatu a face ceea ce în generalu nu se face, de câtu atunci cându e pusă în jocu onōrea personală.

Totii romanii cunosc duelulu dintre d. Catulescu și acelu comite rusu; noi l'am anunțiatu.

Ce face guvernulu romanu pentru acestu conationalu, întreba unu diariu italianu: „L'Unione“

Elu își va face datori'a, suntemu siguri; până atunci se o facem noi, că cetățeni; se deschidem liste de subscriere, pentru acela, care au aparatu o cauză atatu de frumōsă.

N'ar fi generos că țier'a se uite pe acela, care și-a „sacrificatu libertatea“ pentru onōrea ei.

Noi vomu publică, numele aceluor, cari voru răspunde apelului nostru. „Romani'a liberă.“

— (Nihilismulu.) Pentru a probă disciplină, organizația partidei revoluționare în Rusi'a, precum și dispoziția lor pentru ori ce sacrificiu, naramu următorulu faptu descriu într'o corespondență din Chiew:

Societății revoluționare secrete din Chiew aparțină între altele și o fēta de 18 ani de o frumșetia rară, anume Idalia Polheim.

Comitetulu revoluționaru din Chiew, ordonă într'o di acestui colegu femininu, că se devina amantă unui mare proprietariu din guvernamentulu Curse, în etate de 80 ani, cu scopu de a'lu otrăvi îndată ce va castigă încrederea lui și a procură ast-feliu totă averea lui comitetului pentru scopuri revoluționare.

Fēta a realizatu într'unu modu conștientu ordinulu comitetului, și crimă ei a remasu nedescoperită multu timpu.

Totu aceiasi Idalia a fostu mai tardiu însărcinată de a deveni amantă unui ore-care Larinoff, cu condiție însă că va intră și densulu în societatea revoluționară, obligandu-se de a o susține cu bani.

Idalia a realizatu și această misiune.

În fine într'o di comitetulu i-a ordonatu se se introducă într'o noapte în închisōre, pentru a amei cu felurite promisiuni și prin orice mijlocu pe soldatii ce pădiu pe areștanți, și a'i ținea de vorba, până cându se va putea înlesni fugă unui nihilistu arestatu.

Dupa ce numită fēta nu s'a datu înapoi nici făția cu această însărcinare, pe care a îndeplinit-o cu mare strictetia, ea a fostu proclamată într'o ședință publică a comitetului de „Joana de Arc“ rusă, și că sânta martiră pentru cauză a libertății în luptă contra despotismului.

Nenorocit'a fū înșe tradată și justici'a a condamnat-o la muncă silnică pe totă viața în ocnele dela Siberi'a.

Prețurile cerealelor și altor obiecte de trau a fostu la 1 Augustu în Sibiu:

Grâu, după calitate	1 hectolitru	fl. 6.20—7.—
Grâu, amestecat	1 „	5.30—5.90
Secară	1 „	3.——3.40
Papusiou	1 „	3.40—3.80
Ordiu	1 „	3.10
Ovesu	1 „	2.——2.40
Cartofi	1 „	1.25—1.55
Mazare	1 „	6.——6.50
Linte	1 „	9.——9.50
Fasole	1 „	5.——5.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	30.——35.—
Untura (unsōre topită)	50 „	28.—
Carne de vita	1 „	40.——42
Oua 10 de	1 „	—20

Cursulu monetelor în val. austr. Vien'a, 31 Iuliu.

Galbiini imperat. de aur	fl. 5.46 cr.
Moneta de 20 franci	9.22 „
Imperialu rusecu	9.35 „
Moneta germană de 100 marce	56.80 „
Sovereigns englesi	12.— „
Lira turcescă	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	— „

Cursuri de București în Lei noi (franci). 30 Iuliu.

Obligațiuni rurale din 1854 cu 10%	1. 101.3/4 b.
Împrumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	103.— „
Obligațiune de împrumut dominialu din 1871 cu 8%	102.1/2 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	91.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	91.1/2 „
Împrumutulu municipalu nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	100.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	184.— „
Actiunile calilor fer. rom. din 1868 cu 5%	33.— „
Actiunile calilor fer., prioritati din 1863 cu 6%	94.90 „

„ALBINA“

Institutu de creditu și de economii în Sibiu.

Acorda împrumuturi cu interese scădute pe langă amanetare de cartii de valōre unguresci, austriace și de Romani'a; pe langă amanetare de aur și argintu cum și de scrisuri fonciari (Pfandbriefe) ale institutelor ipotecării;

escumțea cartii de valōre și cuponi espirati sau cari espiră celu multu după 6 luni;

primesce afaceri de încasari, comisiuni pentru cumpărare și vânzare de cartii de stat și de alte efecte, cum și alte comisiuni de banca pre langă coperire.

Sibiu, 21 Iuliu 1869.

(82) 2—3

Directiunea.

Epilepsi'a

(bōl'a rea, nevoi'a) o curedă prin corespondență în scrisu mediculu specialistu **Dr. Killisch**, Dresd'a (Neustadt). Esperiență mare, de orece au tractatu preste 11,000 casuri. (84) 1—4

Carti mai nouă.

Aricescu C. D. , Istori'a revoluțiunii române dela 1821. Cu portretulu lui Tudoru Vladimirescu și cu 2 facsimile	br. 2.—
— Acte justificative la istori'a revoluțiunii române dela 1821	1.50
Densușianu Ar. , Negriad'a. Epopeia națională. Partea antia în șese canturi	2.—
Hauf W. , Othello, Novela tradusă din limbă germană	—45

Tiparitur.

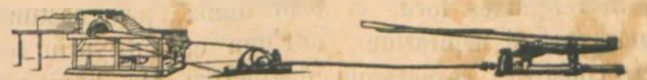
Conspectu despre schimbările obvenite în evidentia celor de sub tutoria sau curatela, contiulu	—40
Preliminariu budgetariu pentru comune, câte 2 cōle, esemplariulu	—10

Se afla de vânzare la

W. Krafft în Sibiu.

UMRATH & COMP. în PRAG'A,

fabricanți de machine agricole (69) 15—20 se recomandă prin specialitățile lor, renumite prin executarea lor foarte solidă, ambletu usioru, productivitate mare și treieratu curatu.

Maschinelor lor de treierat de mână și cu verteu dela 1 până la 8 poteri de cai șeu boi atatu locomobile cam și stabile. Mai în colo fabricam în marimi diferite și de o construcțiune probată:

Ciururi pentru bucate, taiatōre de paie, mori pentru zdrobitu etc. etc. Catalōge ilustrate în limbă patrie, se tramit gratuit și franco.

Tipariulu lui **W. Krafft** în Sibiu.